SVOBODA СВОБОДА
UKRAINIAN DAILY УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

Пам'ятайте про Україну!

XCV. No. 13. JERSEY CITY and NEW YORK, THURSDAY, JANUARY 21, 1988 CENTS 25 ЦЕНТІВ ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ЧЕТВЕР, 21-го СІЧНЯ 1988 Ч. 13. РІК XCV.

„Вечірній Київ затихає, Софія Київська мовчить"



СОФІЯ КИЇВСЬКА

Ірина Сеник

Вечірній Київ затихає
Софія Київська мовчить
Лише Орантаприкликає
Із глибини віків гонців.

Ти купино неопалима
Народ тобою завжди жив
Моя Стіно ти нерушима,
Моє ти диво серед див.

До тебе йду щодень на прощу,
Тобою зачарована стою,
Тебе у серці своїм ношу
Тобі всі думи віддаю.

Ти купино неопалима,
Який мистець тебе створив,
Моя Стіно ти нерушима,
Моє ти диво серед див.

ДО КАНАДИ ПРИЇХАВ З УКРАЇНИ І. ОСТАФІЙЧУК

Джерзі Ситі, Н. Дж. (тел.) — До Торонто приїхав у четвер, 14-го січня 1988 року, на постійне поселення відомий графік і мистець з України Іван Остафійчук, який останні дев'ять місяців перебував на терені Югославії.

В Канаді повну відповідальність за його приїзд і поселення перебрала Українсько-Канадська Іміграційна Служба.

І. Остафійчук народжений 28-го липня 1940 року в селі Тростянець Івано-Франківської области. В роках 1957 до 1960 він вчився у Вижницькому училищі прикладного мистецтва, а відтак від 1960 до 1966 року студіював у Львові в Інституті прикладного та декоративного мистецтва у таких відомих мистців як Л. Левицький та Я. Музика.

Після закінчення студій він працював в галузі станкової та книжкової графіки і декоративно-ужиткового мистецтва.

Як графік І. Остафійчук відомий із своїх ілюстрацій до творів Василя Стефаника, Лесі Українки, як також із своїх мистецьких ґобелінів, як „Після" і „Вічний революціонер". Останньо виконав ілюстрації до збірки поезій Ліни Костенко „Сад нетанучих скульптур"

Після поселення в Канаді український мистець плянує свої виставки в Едмонтоні, Оттаві і Торонто.

Українці Бінґгемтону вшанували політв'язнів

Бінґгментон, Н. Й. (Е.К-о). — З ініціятиви місцевих відділів ООЧСУ і СУМА зорганізовано тут у вівторок, 12-го січня ц.р., перед будівлею окружного суду демонстрацію солідарности з українськими політичними в'язнями в СССР, з вимогою негайного їх звільнення. В демонстрації взяло участь свідоміше громадянство Бінґгемтону, Джансон Ситі і околиці, згуртоване при українській католицькій парафії Христа Чоловіколюбця і українській православній парафії св. Івана.

Демонстрацію в год. 6:30 відкрив молитвою і коротким словом парох католицької церкви о. Богдан Кінь, після чого сформований похід з горіючими свічками і численними транспарантами півтори години просувався перед будівлею суду, туди й назад, між двома вулицями, на перехресті 5-ти вулиць в центрі міста, співаючи коляди і патріотичні пісні.

На демонстрацію явилися кореспонденти: місцевого щоденника, радіо і телевізії, які провели ряд інтерв'ю з організаторами цієї демонстрації, з Галиною Курило, Влодею Залуською і іншими, а вже в год. 11-ій вечора, телевізійна станція WBNG, у новинах подала фраґмент із демонстрації та часткове інтерв'ю з Г. Курило, а також обширну інформацію подала радіо-станція WNBF. Ці інформації з прихильними коментарями повторювано кількакратно наступного дня.

Щоденник „Пресс енд Сан-Буллетін" вмістив наступного дня велику світлину фраґменту демонстрації і обширну, дуже прихильну новинку про неї.

СВЯТО ДЕРЖАВНОСТИ В КЕРГОНКСОНІ

Кергонксон, Н.Й.— Місцеві Відділи УАКР і УККА влаштовують святочну академію, присвячену 70-літтю проголошення Української Народної Республіки, в неділю, 24-го січня ц.р. Початок о год. 12-ій полудня. В програмі доповідь проф. Володимира Трембіцького. В мистецькій частині виступи мішаного і чоловічого хорів та деклямації.

В Норт Порті створено Комітет Тисячоліття

Норт Порт, Фла. — Тут створено Громадський Комітет для відзначення Тисячоліття Християнства в Україні.

Членами комітету є: Микола Андрушко, Софія Барусевич, Віра Довгань, Йосиф Іванів, Леонід Кириченко, Володимир Король, Мирон Кузьма, д-р Павло Сениця і Павло Турула.

Комітет рішив звернутися до всіх українських парафій і громадських установ на Фльориді з пропозицією утворення об'єднаного центрального комітету для влаштування в стейті Фльорида соборного і всегромадського відзначення українського Тисячоліття Християнства.

Комітет просить парафії і організації громадські на Фльориді зголошувати свою участь на адресу голови: Myron Kuzma, 425 Spadaro Dr., Venice, Fla. 34285; тел.: (813) 488-6196.

У СВІТІ

ДЕКАН ПРАВНИЧОЇ ШКОЛИ Єйлського університету Гідо Калябресі заявив, що суддя Роберт Борк, відкинений кандидат на члена Верховного Суду не виявив зацікавлення в постійній професорській праці. Натомість декан уважає, що суддя Борк даватиме поодинокі лекції, а часом й семінари, після того, як залишить становище судді у федеральному апеляційному суді.

СЕКРЕТАР ТОРГІВЛІ ВІЛЛІЯМ Веріті, виступаючи на телевізійній мережі Ей-Бі-Сі, заявив, що на його думку американська економіка є в такому доброму стані, що вплине на стабілізацію доляра. Він говорив і про те, що багато осіб із закордону приїжджають, щоб тут інвестувати свої гроші, бо таки Америка є найкращою країною для цього. Веріті відмовився від будь-яких спекуляцій про заходи Уряду президента Роналда Реґена щодо рівня доляра.

НАЙНОВІШІ ЗВІДОМЛЕННЯ виказують, що економіка ЗСА є на дорозі до поліпшення, як і те, що торговельний дефіцит вкінці починає зменшуватися. Це є дуже добрим „застриком" для президентської кампанії республіканських кандидатів. З огляду на це дорадники демократичних кандидатів радять їм змінити напрямні, бо теми економічні починають втрачати значення.

Українські науковці доповідали про Християнство в Україні

Сан Франсіско. — В днях 28-30-го грудня 1987 року, тут відбулася річна конференція Американської асоціяції учителів слов'янських і східньоевропейських мов (AATSEEL), у якій взяли участь теж українські науковці. Рівночасно заходами головно Комітету відзначення 1000-ліття Християнства, громади Сан Франсіско, при співпраці Церков, відбулася в неділю, 27-го грудня, зустріч науковців з громадою, як і наукова сесія українською мовою. У зустрічі, що нею проводив о. Олексій Лімонченко і яка відбулася в парафіяльній залі української католицької церкви взяло участь приблизно 70 осіб, які вислухавши чотири доповіді розвели жваву і цікаву дискусію.

Доповіді включали обширний нарис о. Павла Бабяка п.з. „Значення Християнства для української літератури", що її у відсутности автора прочитав Осип Кладко, „Перший український ієрарх — Митрополит Іларіон" доповідь проф. Дмитра Штогрина, „Символіка в архітектурі й декораціях перших церков", доповідь проф. Богдана Чопика і слово проф. Леоніда Рудницького п.з. „Християнський етос в українській совєтській літературі", що він його, з уваги на брак часу, подав у скороченій формі.

Всі доповіді присутні прийняли з вдячністю і вдоволенням, конкретним виявом чого були дарунки, що їх з цієї нагоди вручила кожному прелеґентові Маруся Іськів. У дискусії, крім завваг до читаних праць, порушено теж сучасні міжконфесійні взаємини українських Церков і ролю Закарпатської України в житті Української Церкви сьогодні.

На форумі конференції у готелі Сан Франсіско відбулися дві сесії, на яких обговорено українську тематику. Перша з них була частинно присвячена українистиці з уваги на тему: „Післявоєнна слов'янська і східньоевропейська драма". Предсідником тут був проф. Володимир Карпинич (Вілкс коледж, Па.), а проф. Еленора Адамс (Пенн Стейт університет) відчитала доповідь про п'єсу Миколи Руденка „На дні". У цій же самій сесії проф. Борис Білокур (університет Коннектикат) відчитав доповідь про драматичну структуру п'єс російського драматурга Штейна, а проф. Мойлен Міллс (Пенн Стейт) подав аналізу фільму мадярського режисера Іствана Шабо „Мефісто", порівнюючи його із повістю Клявса Манна, на підставі якої зроблено цей фільм.

Всеукраїнською була сесія „Інтернаціонального Товариства ім. Івана Франка", предсідником якої був проф. Богдан Чопик (Юта університет), який теж був головним організатором всіх тих наукових подій з україністики, що відбулися у Сан Франсіско, а її секретарем д-р Борис Глиський, якого, до речі, вибрано наступним головою цієї організації. Доповіді на цій сесії включали такі теми: „Порівняльний підхід Івана Франка до дослідів над літературою" — Д. Штогрин (Ілинойський університет, Урбана); „Наукові праці Івана Франка побудовані на гебрейських писаннях і біблійних мотивах" — о. Павло Бабяк (Колорадо університет, Болдер), цю доповідь, з уваги на відсутність автора, коротко зреферував д-р Б. Глинський; „Іван Франко і 'Фавст' Ґете" — Л. Рудницький (ЛаСалл університет), і „Драгоманів, Іван Франко і польські позитивісти" — авторами якої були проф. Василь Лев (УКУ, Рим), і Б. Чопик, який читав цю доповідь.

Після відчитання доповідей, проф. Ю. Грабович (Гарвардський університет) зробив короткі коментарі на кожну доповідь, а відтак відбулася дискусія, яка включала не тільки порушені теми, але і теж майбутнє Товариства ім. Івана Франка.

Цьогорічна програма асоціяції виказувала чимало українських тем, але велика більшість їх, як це звичайно буває, була під еґідою російської літератури. Наприклад, сесії як „Час і оповідання в російській літературі" включали українську тематику (Києво-печерський Патерик), сесія „Жінки в російській літературі", мала доповідь про образ жінок у літературі Київської Руси, а сесія „Вплив християнізації на російську культуру" включала доповідь п.з. „чи справді були дві течії духовного життя в Київській Русі".

Крім згаданих доповідей сесії Івана Франка, позитивним явищем була теж панелева дискусія на тему „Більші і менші слов'янські літератури в нашій академії", у якій взяли участь деякі із провідних славістів

(Закінчення на стор. 4)

Л. ЛУК'ЯНЕНКА ПЕРЕВЕЗЛИ НА ЗАСЛАННЯ

Ню Йорк (ЗП УГГ). — З України повідомляють що довголітнього в'язня сумління Левка Лук'яненка перевезено 8-го грудня 1987 року із „табору приречених" в Пермській області ч.36-1 на заслання, де він має перебувати ще п'ять років.

Л. Лук'яненко один із засновників Української Гельсінкської Групи, по званні юрист, був останньо засуджений 20-го липня 1978 року на 10 років таборів особливого режиму і 5 років заслання.

Термін 10 років табору закінчився йому 12-го грудня, але тому, що 8-го грудня 1987 року перевезено усіх в'язнів із „табору приречених" до іншого подібного в Пермській області на 100 км. віддаленому від табору 36-1, теж в тому дні вивезено Л. Лук'яненка на заслання.

Тепер у таборі, що має число 35-1 перебувають усі в'язні із табору 36-1, а в останньому часі є вістки, що туди перевезуть також біля 20 в'язнів із Мордовії. Обставини в тому спільному таборі в нічому не змінилися і він має такий самий карний режим та навіть цю саму службу, що в таборі36-1.

Родину Л. Лук'яненка повідомили про його перевезення на заслання в дні 13-го січня ц.р., його адреса є: Томская область, Поpадельський район, посьолок Берйозовка.

Є. Євтушенко виступив в обороні Н. Бухаріна

Москва. — Відомий совєтський поет Євґеній Євтушенко, до певної міри, контроверсійна особа в інтелектуальних колах в Совєтському Союзі і на Заході, який, не зважаючи на зміну режимів, вже не раз виступав із засудом сталінських чисток, з дозволу чи без дозволу компартії і уряду, виступив тим разом в обороні Ніколая І. Бухаріна, опублікувавши в журналі „Огоньок" свою давнішу поезію яка була довший час забороненим твором. Як відомо, Н. Бухаріна замордували в 1938 році, як пізніше виявилося, з наказу самого тодішнього совєтського диктатора Йосифа Сталіна.

Поему п.з. „Вдова Бухаріна" Є. Євтушенко написав під враженням зустрічі з дружиною Н. Бухаріна Анною М. Ляріною минулого року. Журнал „Огоньок" публікуючи поему Євтушенка, помістив рівночасно кілька фотознімок, включно із знімкою А. Ляріної й Н.І. Бухаріна в товаристві сестри Владіміра Леніна Марії Ульянової.

Без сумніву, кажуть літературні спостерігачі, поема Є. Євтушенка допоможе тим особам в Компартії, які вже віддавна домагаються повної реґабілітації Бухаріна і гостро виступають проти сталінського безправства, головно у відношенні до членів партії. В суспільстві у якому всякі потягнення спираються на історичному символізмі й ілюзіях, особа Бухаріна значно допоможе теперішній політиці генерального секретаря ЦК КПСС Міхаїла Горбачова, який свого часу прихильно висловлювався про замордованого Сталіном Бухаріна, особливо під час виголошування його історичної тригодинної доповіді з нагоди Жовтневої революції 2-го листопада м.р. Бухарін підтримував економічну політику В. Леніна у 1920 роках, протестував проти тих сил, які домагалися припинення політики НЕПУ, опонував проти насильної колективізації, яка коштувала Україні майже 10 мільйонів жертв, що померли з голоду з наказу Й. Сталіна.

На думку Степена Ф. Когена, професора совєтської політики й історії у Принстонському університеті, який написав навіть працю на тему „Бухарін і большевицька революція: політична біографія, 1888-1938", антисталінізм мусить увійти у програму „перестройки" і політики „ґласности", бо ці програми, якщо вони мають діяти ефектовно, мусять „розправитись" із системою, яка діяла в 1930 роках.

Очевидно, проф. Коген позитивно оцінює поезію Євтушенка, який в минулому піддавав гострій критиці існування ҐУЛаґів в Сибірі, „чорні дні" в 1930 роках, фальшиву оцінку Жовтневої революції тощо. Писав він також і на інші теми, наприклад, про Бабин Яр у Києві, у якому нацистські окупанти поховали сотні тисяч жидів, українців, росіян й інших з-поміж народів СССР, під час їхньої окупації.

ЗСА ПРОДОВЖУЮТЬ ДОСТАВЛЯТИ ЗБРОЮ ДЛЯ КОНТРАС В НІКАРАҐУА

Вашінгтон. — Президент Роналд Реґен уповноважив Сі-Ай-Ей розпочати знову доставу зброї й амуніції та інших конечних товарів, зокрема медикаментів, для антикомуністичних партизан контрас в Нікараґуа, які на протязі років ведуть боротьбу проти марксистського промосковського уряду сандіністів.

Вміжчасі представники Білого Дому продовжують вести кампанію на форумі Палати Репрезентантів і Сенату в користь схвалення більшої мілітарної і економічної допомоги, не зважаючи на гостру опозицію ліберальних кіл в Конґресі з обидвох політичних партій, які вірять, що нікараґуанський президент Даніель Ортеґа Саведра, звільнивши декілька невинних політичних в'язнів і склавши кілька обманливих заяв, дійсно хоче примирення із З'єднаними Стейтами Америки і демократизації в Нікараґуа та інших країнах Центральної Америки.

Палата Репрезентантів повинна б голосувати над пропозицією Адміністрації про збільшення допомоги для контрас вже 3-го лютого ц.р., а Сенат зараз на другий день, щоб таким способом приспішити полагодження цієї справи ще перед тим заки розпічнеться горячіша передвиборча кампанія кандидатів на президента з обидвох партій.

У промові, яку він виголосив 19-го січня, президент Р. Реґен висловив своє переконання, що тільки тиск добре озброєних повстанців, чи як він їх називає, „борців за свободу", може змусити сандіністів до свого роду концесій в користь свободи і замирення в цьому районі світу. Крім того Президент ЗСА не має абсолютного довір'я до заяв Д. Ортеґи і його помічників, бо вони, як кажуть представники Адміністрації, з одної сторони беруть участь у мирних конференціях, складають примирливі заяви, а з другого збільшують свою армію, озброюють її модерною зброєю доставлену їм Совєтським Союзом і мріють вирости у більшу мілітарну силу в Центральній Америці, очевидно, з підтримкою СССР.

„Ми повинні мати настільки відваги і зрозуміння, — заявив президент Р. Реґен, — щоб стояти і витримати в ряді з тими, які продовжують боротьбу за свободу і демократію в невідрадних умовинах, кладучи на жертівник цієї боротьби своє власне життя".

У Маямі, представники кількох фракцій контрас заявили, що вони є готові вести безпосередні переговори із сандіністами, як рівний з рівним, але будуть продовжувати боротьбу за ці ж самі ідеали привернення демократичних свобід в Нікараґуа. Заява представників контрас внесла деяке замішання в ряди противників допомоги, бо вони базували свою опозицію на „впертості" контрас, які, мовляв, відмовляються від мирових переговорів тому їх не слід підтримувати.

Рішення і постава Президента ЗСА до цієї справи поклала край деструктивним дискусіям внутрі п'ятьох центральноамериканських держав, які заявляли, що вони, мовляв, не знають де стоїть Вашінгтон.

В АМЕРИЦІ

ВІРНІ УРЯДОВІ ВІЙСЬКОВІ частини в Арґентині заатакували військові бараки, у яких забарикадувався збунтований полковник зі своїми прихильними, які виступили проти заряджень головного військового командування і критикували деякі постанови цивільного уряду та закликали до створення уряду військової хунти. Після трьох годин бою урядові частини опанували ситуацію взяли в полон полковника-ребеліянта Альдо Ріко і його багатьох прихильників. По обидвох сторонах були забиті і поранені вояки.

В КИТАЮ РОЗБИВСЯ пасажирський літак, який летів з Пекіну до Чорнґінгу. Загинули усі 108 пасажирів і обслуга літака. Китайське пресове агентство не подає причини катастрофи. В повідомленні тільки сказано, що літак совєтського виробу Ілюшін-18 загорівся в повітрі і впав на землю. Чотири пасажири були чужинцями, три японці, і один британець.

ГАЗЕТА „ПРАВДА", орган Центрального Комітету КПСС, опублікувала довшу статтю, у якій розказується в подробицях про обставини смерти першого совєтського космонавта Юрія Ґаґаріна. Разом з летуном Владіміром Серґеєвим, Ґаґарін відбував звичайний вишкільний полет на літаку МІҐ—15. Несподівано для обидвох мотори літака відмовились працювати і МІҐ з повною силою врізався в землю. 27-го березня 1968 року загинув Ґаґарін і згаданий пілот. Трагедія потртясла не тільки цілу країну, але викликала також співчуття за кордоном. Слідство під керівництвом Сергія Білоцерківського встановило дійсну причину катастрофи. Як виглядає, причиною були два інші совєтські військові літаки, які вилетіли 10 хвилин пізніше від літака Ґаґаріна і наблизились заблизько до першого літака. Ніхто не знає чи наступив зудар, але літак Ґаґаріна попав у струю сильного тиску джетової турбіни і зараз після того впав на землю.

АҐЕНТСТВО АССОШІЄЙТЕД Пресс інформує, що у понеділок, 18-го січня ц.р., з Москви до Ізраїля відлетів, разом з родиною, відомий жидівський активіст і правозахисник Йосиф Беґун. Тому що усі транспорти до Ізраїля ідуть тепер через Румунію, совєтський пасажирський літак взяв курс на Букарешт, який став тепер після Відня другим транзитним пунктом для еміґрантів з СССР. Завданням тих, що покидають Совєтський Союз, — заявив перед від'їздом Й. Беґун, — є допомогти тим, які залишаються і з різних причин їм не хотять видати візи.

ЮҐОСЛАВСЬКЕ АҐЕНТСТВО ТАНЮҐ повідомило, що 18-го січня ц.р., в тюрмі у Загребі помер 88-річний Андрея Артуковіч, колишній міністер внутрішніх справ і поліції тимчасового воєнного уряду в Хорватії який був виданий американськими судовими властями в руки комуністичних юґославських опричників, не зважаючи на існуючі сумніви щодо його ролі у воєнних злочинах. В повідомленні нічого не згадується про обставини смерти. В Юґославії його засудили були на кару смерти, але фактично вироку не виконали з огляду на старість підсудного і його хворобу. Можливо суд навіть брав до уваги, що він не буде довго жити. Згідно з юґославським законодавством хвора людина не може бути карана смертю.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302
Svoboda (201) 434-0237 UNA (201) 451-2200
Subscription 1 year — $40.00, 6 months — $22.00, 3 months — $12.00. UNA members 1 year — $15.00. Change of address — $1.00. Make check or money order payable to "Svoboda"
Postmaster: Send address changes to
Svoboda, 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302
Tel. (201) 434-0237, (201) 434-0807, (201) 434-3036
Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.
P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303



Славні роковини

,,Віднині Українська Народна Республіка стає самостійною, від нікого незалежною, вільною, суверенною Державою Українського Народу". Так сказано в Четвертому Універсалі Центральної Ради, який 70 років тому, 22-го січня 1918 року, проголосив Україну самостійною державою.

В багатовіковій історії нашого народу були славні сторінки, якими можемо гордитися. Ми мали великокняжу державу — Київську Русь, з якою рахувалися наші сусіди і боялися вороги. Тисячу років тому ми прийняли християнство, стали однією з могутніх держав Европи.

Ми мали гетьманську державу, яка ввійшла в історію як перша в середньовіччі демократична держава козацького типу.

Для нас, українців, проголошення незалежности і суверенности Української Народної Республіки 22-го січня 1918 року та соборности українських земель в одній суверенній українській державі 22-го січня 1919 року є нашими великими національними святами. Вони є символами перемог. Ці славні роковини державности і незалежности нині урочисто відзначають українці у вільному світі — у З'єднаних Стейтах Америки і Канади, в Англії і Австралії, у Бразилії і Арґентині. В цих урочистостях беруть участь наші політичні і громадські діячі, церкви, громадськість, молодь і шкільна дітвора, для якої це свято є важливим виховним чинником. Пам'ятають і по-своєму відзначають січневі роковини і наші брати та сестри в поневоленій Україні, в Польщі, Чехо-Словаччині, Юґославії — скрізь, де б'ється українське серце, де горить любов'ю до рідної Батьківщини українська душа.

У цей день на українських підприємствах, установах, школах, на будинках стейтових і муніципальних урядів, на ратушах поряд з прапором країни нашого поселення майорить синьо-жовтий стяг, звучить український національний славень, приймаються відповідні проклямації, в іншомовній пресі появляються інформації, що розповідають про історію боротьби і перемог 50-мільйонної української нації. І це все, що ми можемо нині зробити.

У цей день ми маємо нагоду не лише відзначати славні роковини, але й ще раз згадати дні наших тріюмфів і спадів — починаючи від Київської Русі, козаччини і до проголошення незалежности Карпатської України восени 1938 року, до революційного Акту відродження української держави, проголошеного у Львові в червні 1941 року, до зриву Української Повстанської Армії, що підняла клич до збройної боротьби з німецькими та большевицькими поневолювачами.

У цей день ми повинні ще раз проаналізувати наші перемоги, невдачі, допущені помилки, що привели нас до втрати державности, і зробити відповідні висновки. ,,В єдності — сила народу!" — ця стара як світ мудрість повинна стати нашим дороговказом на шляху до дальшої боротьби за незалежність і самостійність. Її ми повинні передати в спадщину наступним поколінням. Бо лише порозуміння і єдність принесли б нашому народові реальну силу і визнання у чужинецькому світі. Тож у день славних січневих роковин кожний з нас, незалежно від політичної приналежности, повинен запитати себе, чи дотримуємось у нашому повсякденному політичному житті закликів, які були проголошені в Акті Четвертого Універсалу 70 років тому.

Відзначаючи славні роковини, ми повинні пам'ятати і про тих українських патріотів, які перебувають у тюрмах і концтаборах ,,імперії зла" лише за те, що домагаються прав для рідного народу: права говорити рідною мовою, права ходити до рідної Церкви, права України на власну, незалежну від Москви, державу.

Ольга Кузьмович

СИМВОЛИ І ЧИН

Великі історичні дати є двоякі. Одні з них — це межові стовпи, це круті звороти на шляху дії нації. У нашій історії таким прикладом був 1648 рік — віднова української держави і 1709 рік — її кінець, намогильний камінь українського історичного безруху. Відтак 1917 рік — кінець безруху та початок української національної революції. Усе те дати світлі і криваві — але лише дати, спомини.

Та є ще інші дати: дати — символи. Успіх чи невдача не грає у них рішаючої ролі. Про них кажуть, що вони, зв'язують зі собою історичну традицію, підіймають її загублену нитку. В нашій історії 22-го січня 1918 року і 22-го січня 1919 року — це саме дати — символи. Тих кілька перших слів IV Універсалу, якими так торжественно проголошується самостійну, ні від кого незалежну вільну Українську Народну Республіку, стали символом незнищимої вічної національної волі, зв'язали українську державну традицію, злучили цю нитку, яку так болюче розривали часи упадку і руїни. Власне проголошення з'єднання України 22-го січня 1919 року і з цієї дати зробили символ, бож зв'язано віками розділений український нарід в одну цілість.

Чи ж диво, що ці дві дати — символи розблисли для нас найяснішою зіркою на обрії нашої історії і такою уже є 70 років? Чи ж диво, що ми завидували нашим батькам і дідам, що вони були свідками цих знаменних подій? Чи ж диво, що ці дати описані у споминах і поезії, знову і знову нас зворушують, хвилюють, пригадують ці піднеслі хвилини?

Але після кожного піднесення приходить протверезіння, а з ним і ділова аналіза цих дат — символів. Бо символи не можуть втриматися довго, якщо вони не є підперті чином, а творцями символів не є лише події, але є і люди, які стоять за ними.

Тому знаменні слова IV Універсалу мусів підтримати чин. Таким чином був збройний виступ студентського куреня проти большевиків і їхня смерть під Крутами.

Знаменні слова проголошення соборности України перевели в чин Українські Січові Стрільці, які допомогли до цього, що 31-го серпня 1919 року злучені українські війська ввійшли до столиці України — Києва.

Ось так наші батьки і діди створили нам міт, дали причину до радости і смутку. Бо хоча збройний чин і жертва життя надали повного змісту цим двом датам і відчинили можливість перед цілим світом доказувати права України до самостійности і соборности, наш метеор волі погас дуже скоро.

Ми не компетентні розглядати оці помилки і недотягнення, що довели до короткого існування української держави. А що такі були, знаємо із писань наших істориків, які їх виказують, але рівночасно находять багато оправдань на них. Це ж ясне. Не легко було втримати і вести державою у хаосі, який панував тоді, серед всенародної революції, серед неприготованої до будови держави провідної верстви. Здається, найкращим поясненням короткотривалого життя самостійної і соборної держави може бути аналіза психіки нашого народу, що її зробили не наші історики чи публіцисти у вільному світі, а Євген Сверстюк. Він же писав: ,,Пам'ятаймо, що нам історія просто на чолі записала всю обережність, пасивність, перечікування і лінь предків — і кожне нове покоління від колиски розплачується за це своєю долею і честю. І наново визбирує духовну спадщину наших дон-кіхотів, серед намулу спадщини рабів".

Так воно і є. Державу тримати і вести мусить поруч нечисленних провідників та дон-кіхотів ідеалістів, великий масив людей — не пасивних, лінивих, а охочих до праці фахівців у кожній ділянці. Солом'яний вогонь, чи і щире захоплення з приводу якоїсь події скорше чи пізніше мусить таки заступити послідовна праця, знання, тяглість. Емоціями можна жити тільки до якогось часу, але, опісля, таки потрібно взятись до конкретної дії. Той сам нарід, що зі захопленням співав на Софійській площі ,,Ще не вмерла", розійшовшись домів, повинен був станути негайно там, де його місце: за плугом, за гарматою чи варстатом. Треба було стати без вагання, як один муж, а не залишати долю молодої держави на плечах — історика, драматурга і журналіста, — які при своєму великому патріотизмі і самопосвяті не могли подолати усім трудноцам, що прийшли одночасно: боротьби і керування державою. А Україні, що стояла на перехресті доріг політичного визволення і створення суверенної держави, треба було єдности думки і сильного провідництва.

Але того, що прийшло після ,,золотого гомону" змінити вже ніяк не можна. Можна, однак, і треба нам на впізнанні минулого будувати дорогу насьогодні і завтра, щоб не повторяти тих самих помилок. Ми і покоління молодших за нас,

(Закінчення на стор. 3)

ІЗ IV-ГО УНІВЕРСАЛУ УКРАЇНСЬКОЇ ЦЕНТРАЛЬНОЇ РАДИ 22-ГО СІЧНЯ 1918 РОКУ

,,Народе України!

... Твоєю силою, волею, словом утворилась на Українській Землі вільна Українська Народна Республіка. Здійснилася давня мрія Твоїх батьків, борців за волю й право робочого люду?...

... віднині Українська Народна Республіка стає самостійною, від нікого незалежною, вільною, суверенною Державою Українського Народу!...

... Всіх горожан самостійної Української Народної Республіки завзиваємо стояти непохитно на сторожі добутої свободи й прав нашого народу й усіми силами боронити свою долю від усіх ворогів селянсько-робітничої Української Республіки!...

...Все перечислене в Універсалі, чого не вспіємо виконати ми, Центральна Рада й наша Рада Міністрів, у найближчі тижні виконають, справлять і до оконечного ладу доведуть Українські Установчі Збори.

...Ми поручаємо всім нашим громадянам перевести вибори, як найбільш енергічно, підняти всі зусилля, щоб підрахунок голосів був закінчений як найскорше, щоб за пару тижнів зібралися наші Установчі Збори, — найвищий господар і управитель нашої землі, й Конституцією нашої незалежної Української Народної Республіки закріпили свободу, порядок і добробут на добро всього трудового народу і на тепер і на будучі часи. Сей найвищий наш орган має рішити про федеративну зв'язь з народними республіками колишньої російської імперії. До того ж часу всіх горожан самостійної Української Народної Республіки зазиваємо стояти непохитно на сторожі добутої свободи й прав нашого народу й усіма силами боронити свою долю від усіх ворогів селянсько-робітничої Української Республіки.

Українська Центральна Рада.

У Києві, 9 (22) січня 1918 р.

Михайло Ільків

,,ОДНИНІ УКРАЇНСЬКА НАРОДНА РЕСПУБЛІКА СТАЄ САМОСТІЙНОЮ..."

Немає філософа, що міг би здефініювати почуття українського народу в часі проголошення Четвертого Універсалу Центральною Радою 22-го січня 1918 року в Києві, столиці України. Цей акт звучав: ,,Однині Українська Народна республіка стає самостійною, ні від кого незалежною, вільною, суверенною державою українського народу". Цей акт, це дух одвічної стихії, що став на грані двох світів творити нове життя. Це гейби дивний сон здійснився для українського народу. Ще в ранній своїй історії, український нарід з усіх українських племен створив українську державу, зі столицею Київ. Таким чином він виявив себе найвидатнішим перед світом, ставши носієм цивілізації Сходу, став правдивим володарем на грані двох світів. Він, нарід України, станув твердою ногою на своїй Богом обдарований землі, кров'ю освятив право на її власність, та зробив її основою моральної і матеріяльної своєї потужности.

В період історичного розквіту — Олега, Ігоря, Святослава та великого соборника Володимира Великого українська держава — стає могутньою та сильною державою в Европі серед інших ,,народів вольних колі". І навіть тоді, коли татарська інвазія та наступ північних сусідів поневолює Україну, то ідея самостійности і соборности не зменшується, але знаходить спадкоємців в Козацькій Добі. Гетьманщина об'єднала всі верстви українського народу. Почуття національної свідомости і єдности скріплює і оживає традицію власної держави. І так український нарід, на чолі з Богданом Хмельницьким, розгромлює ворогів і створив українську самостійну державу. Його діло продовжували Дорошенко, Мазепа. Після невдалого бою під Полтавою 1709 року Україна знову була поневолена ворогами, але з нею також ціла Східня Европа.

Ідея державности і її слава не затихла. В той час на землях України з'явився Божий Післанець, пророк Тарас Шевченко. Він, Тарас Шевченко, передбачував ,,знесення панщини" і ,,воскресення України". Цей великий Син України зберіг державницькі традиції і проголосив цілому світові вічну волю української нації до самостійного життя, до відбудови славної України.

Найкраще шевченківський світогляд проявився на з'їзді ,,Вільного Козацтва" в Чигирині 1917 року. Тоді прийнято тезу: ,,змагатись за соборність українських земель в самостійній Державі від Сяну по Кавказ".

У цьому році святкуємо сімдесяту річницю великого національного свята, яким нарід України проявив волю жити самостійним державним життям. Кожний нарід має історію великих подій, і ось великий чин в історії України це день 22-го січня 1918 року, в якому серед — найбільшого проливу крови, серед боїв і напружених змагань пролунали слова Четвертого універсалу ,,Віднині Українська Народна Республіка стає самостійною ні від кого незалежною, вільною, суверенною державою українського народу". І в знак признання цього акту, закордонні держави почали заключувати договори з українською державою. Ось хоч би згадати мир в Берестї 9-го лютого 1918 року. Українська національна державна ідея охоплювала цілість території України. Галиччина, Буковина, Закарпаття зустрічали масовими маніфестаціями акт самостійности України. Нарід України впевнився, що найбільше щастя для людини — це жити у своїй державі.

І другий великий січень застав Україну в тяжкій боротьбі проти півночі, сходу і заходу. Результат цього змагання знайшов свій вислів в акті: ,,Від нині воєдино зливаються століттями, відірвані одна від одної частини єдиної України, Західньої Української Народної та Української Народної республіки". І так здійснилися віковічні мрії, якими жили і за що вмирали Сини України. ,,Від нині є єдина незалежна Українська народна республіка". Це була велика перемога українського духа із довголітньої нашої історії, за які боролися лицарі України. Це був доказ для сусідів України та цілого світу, що в своєму ,,Вірую" Україна записала, побіч першої самостійности, другий акт соборности її земель. Це був доказ живучости українського народу, його права і волі до суверенного життя та вічности української національної ідеї. Ці акти були завершенням державницько-соборницьких традицій, що лучать цілу історію України. Ці ідеї закріплені тисячами могил українських героїв. Воскресла Україна і чином освятила заповіт історії, і Київ став знову столицею українських земель. І звук Київського дзвону старого Софійського Собору понісся разом зі словами Акту Соборности. Українська національна державна ідея 22-го січня 1919 року святкувала свій повний тріюмф.

І відтоді жодні поразки армії, окупація займанцями українських земель та навіть хвилева втрата національної державности не зупинять походу нації до її великої мети. А доказом цього є спільні походи українських армій в Першу світову війну та їхня історична тяглість в різно організовані мілітарні одиниці (УПА, Дивізія) в часі Другої світової війни. В тому часі ще раз сповнилося про-

(Закінчення на стор. 4)

Ярослав Курдидик

Вождь

Вже стільки літ, зотлілих і гремучих,
Спливли в багряну фіялкову просинь.
А ще відбивають у маршувальних глушах
Гук полків з Полтави і сердюцьких сотень...

Травень самоцвіти всюди щедро трусить
І, як мед старезний п'янінням чадить.
А ми — ветерани схильні й сивовусі —
Згадуєм той травень — лютий і нещадний...

Зупинімо дні ці світлі й благородні,
Хай дубове листя шляхи їм простелить
І металом слави нехай земля дзвонить:
— Він є й буде Вічний та безсмертний Велет!...

Нам завжди здається: — Там по сірих бруках —
Наш Вождь походжає... Далечінь... Париж...
Це він підіймає провідницьку руку,
Щоби ми не спинялись, а далі ішли!...

Тінь його постійно в Україні бродить
І кличе: — ,,Чатуйте, незламні бійці,
Заряджайте зброю, час бо вже підходить,
Щоб бути готовим — і то чимхучій!"...

Роки вкоренились на сторожі правди
Й Петлюра між нами, як живий, стоїть...
Ми ждемо на поклик — і наша батава
З Ним піде подібно, в заграву століть!...

Фльорида, 1986.

ВСІ УКРАЇНСЬКІ ДІТИ ДО УКРАЇНСЬКИХ ШКІЛ!

А. Орликовський

1988 — РІК УКРАЇНСЬКОЇ ДЕРЖАВНОСТИ В ДАТАХ ТА У ВРОЧИСТОСТЯХ

II.

29-го квітня — затверджено рішенням Української Центральної Ради першу конституцію УНР із важливими законами, постановами, всегранно охоплюючи суспільно-державні проблеми населення. Це День Української Конституції, яка мала постійне доповнення у 1920 та у 1921 роках.

30-го квітня — проголошено конституційну ,,Грамоту" гетьмана Павла Скоропадського, встановлено новий монархічний устрій в Українській Державі. Це був важливий період, який заслуговує на позитивне обговорення, особливо в міжнародному аспекті; це був єдиний час мирного існування української гетьманської держави з повнотою її розбудови.

Місяць червень — відомий постійними мировими переговорами із суміжними державами, спершу з Білосусією та врешті з Совєтською Росією, з якими встановлено територіяльне розмежування на усій півночі.

12-го червня — на основі якого прийшло до нормалізації взаємин з Совєтською Росією: виміни консулятів, транспортового руху, обміну валюти та інших полегшень. Тема дуже вдячна до обговорення взаємин з Росією в мирному, коректному взаємовідношенні. Тут же питання проблеми північних кордонів Української Держави у 1918 році.

14-го червня — вже в червні та липні 1917 року на двох Військових З'їздах в Києві поставлено справу Українських збройних сил. Весь цей період мав більш визвольно-революційний характер, в якому проблема армії мала великі трудноші до реалізації. Щойно за мирного часу при гетьманаті у травні 1918 року можна було військовий ресорт поставити (14-го червня 1918) в державні рамки при становлені Ген-Штабу (біля 20) найкращої якости генералітету та із адміралітії, вибраного із 150 Високих штабових старшин для наземних та морських збройних сил, найвища команда яких підлягала двом міністерствам: військових та морських справ в повному департаментальному виді. Цій преважливій справі дуже потрібно присвятити документальний огляд — доповідлю та гідним еляборатом.

27-го червня — у зв'язку із встановленням першої ,,міжнародної повітряно-поштової Служби" Австро-Угорщин на лінії Відень-Краків-Львів-Київ (від 20-го березня 1920 р.) на довжині 1,200 км. в часі лету 13 годин), постала (27-го червня 1918) й перша повітряна поштова система в Українській Державі до шести її міст із Києва та через Одесу на Букарешт, у Севастопіль на Кримі та через Берестя на Варшаву-Позен-Потсдам в Берліні (при обслузі німецьких літаків). Всю оцю історію, з додатком історії українського летунства 1918 року (400 літаків та 200 летунів), треба було б особливо відзначити еляборатом з ілюстраціями, як особливий атрактивний історичний ресорт державного життя України 1918 року.

4-го липня — увесь інтенсивний почин до остаточного упорядкування дипломатичних взаємин Української (Гетьманської) Держави з існуючими 30-ти консулятами й новими (29) дипломатичними представництвами в Києві та питання висилки (10) посольств та місій з Києва до Центральних Держав, новоповсталих республік за нововиданими законами понормалізації взаємин за міжнародним правом. Доповіді та еляборати з ілюстраціями побажані на тему ,,Місяць Української Дипломатії".

26-го серпня — вийшов важливий закон про введення в урядування української мови як державної. Цікаві тут моменти українізації адміністраційних термінів, українізації транспорту, шкільництва та по всіх міністерствах та інших установах.

Жовтень — місяць появи перших банкнотів-гривень у шести номіналах. Урухомлення в травні в усій ширині урядування державного українського банку з появою 17-го жовтня — серії перших банкнотів поряд існуючих та нововиданих карбованців — 1,000 карбованців (13-го листопада). Ці факти викликають побажання подати солідний огляд про українські паперові гроші як національно-державний платіжний чинник в крайовому обігу та по відношенні вартости зі закордонною валютою.

1-го листопада — буде 70-ліття проголошення Української Держави в ,,Королівстві Галичини" та 3-го листопада на території ,,Архикнязівства Буковини". Це традиційне державне свято, особливо для галицького громадянства, але все ж таки із всеукраїнською характеристикою, раз бажанням Галицької Держави було об'єднатися з існуючою майже рік незалежною Українською Республікою із її столицею в Києві. Притому важливим є належно взять до уваги перший Конституційний ,,Тимчасовий Основний Закон" Української Національної Ради від 13-го листопада в якому покладено всі основи державного існування ЗУНР.

20-го листопада — почалося відзначення української (ЗУНР) державности, виданням перших поштових марок ,,Львівське видання", яке започаткувало серійний випуск поштових значків Галицької Держави аж до 1920 року. Знаменита філателістично-державна тема для нашого громадянства.

19-го грудня — наступило реальне відновлення республіканського устрою, який 29-го квітня був замінений гетьманським-монархічним. Тут же подія створення директоріяльного правління, (справа персонажу осіб, їх вартости) та нової політики УНР.

26-го грудня — тут же проблема нових державних законів Української Народної Республіки в соціяльному та політичному розумінні.

Не зважаючи на низку важливих державних святкувань чи наукових відзначень 70-ліття самостійности України, потрібно віддати гідну пошану до інших, особливого значення історичних річниць:

8-го квітня — 340-ліття вибору на гетьмана Б. Хмельницького (1648 р.) та *29-го квітня* — 320-ліття вибору Д. Дорошенка (1668 р.), другого після Б. Хмельницького козацького державника з його новою політичною орієнтацією на Туреччину. Тут можна використати проблему взаємин Української Козацької Держави та 70 років тому) Української Республіки з Турецьким-Османським Султанатом в 1918-1922 роках. Наукове зведення оцих подій було б дуже корисним до історії української дипломатії на протязі століть з ісламським світом.

28-го квітня — припадає 50-ліття від дня смерти (1938 р.) Великого Батька УАПЦ Митрополита Василя Липків-

(Закінчення на стор. 3)

СИРІЙСЬКЕ ПРЕСОВЕ агентство розіслало до видавництв газет й інших засобів масової інформації повідомлення, що в Дамаску повісили трьох сирійців, засуджених раніше військовим судом за шпигунство в користь Ізраїля. В повідомленні сказано, що 35-річний Фавд Алі Хасад, 52-річний Мустафа Магфуз і 41-річний Мохаммед Салєг Бадр „запродались сіоністам за доляри".

ГУБЕРНАТОР КОННЕКТИКАТ ЗАКОНОМ ВСТАНОВИВ ДЕНЬ УКРАЇНСЬКОЇ НЕЗАЛЕЖНОСТИ

State of Connecticut

QUI TRANSTULIT SUSTINET

By His Excellency WILLIAM A. O'NEILL, Governor: a

PROCLAMATION

The principles of freedom, self-determination and justice are cherished by people throughout the world. For Ukrainian people, however, these basic human rights remain only dreams.

Ukraine, located in the southwestern part of the Soviet Union, is a proud land which has retained its distinctive character and spirit despite centuries of foreign oppression and subjugation. The people of Ukraine stand out as a group that sought liberty, only to have it taken from their grasp by a dominant power.

With the overthrow of the Czar in 1917, the Ukrainian Democratic Republic was established as an independent and sovereign state. The Ukrainian government proclaimed its independence from Russia on January 22, 1918, but this cherished period of autonomy ended all too soon, as Soviet troops invaded and seized the young nation in 1920. In 1923, the Soviet Union formally absorbed more than 45,000,000 Ukrainians into its sphere of influence.

Today, although the Soviets have recognized Ukrainians by making many concessions to them culturally and politically, Russians continue to retain control of the land. Throughout the many years of repression of their homeland, Ukrainian people have shared a common dream of independence and have not lost faith in the fundamental principles of liberty.

This year marks the 70th anniversary of the declaration of Ukrainian independence and it is the Millenium Year of Christianity in Ukraine.

Therefore, in tribute to the indomitable spirit and dedication of Ukrainians, in recognition of their contributions to humanity, and in accordance with the Statutes of the State of Connecticut, I hereby proclaim January 22, 1988 as

UKRAINIAN INDEPENDENCE DAY

I urge that schools throughout our state take note of this day and that special attention be given the contributions of Ukrainians.



Given under my hand and seal of the State at the Capitol, in Hartford, this eleventh day of January, in the year of our Lord one thousand nine hundred and eighty eight and of the Independence of the United States the two hundred twelfth.

By His Excellency's Command:

Secretary of the State

Джерзі Сіті, Н.Дж. — У 1987 році Михайло Мовчан подав прохання до стейту Коннектикат через бюро сенатора Джозефа Гарпера щоб 22-го січня — День Української Незалежности був встановлений стейтовим законом в Коннектикат.

Пізніше того року відбувалися публічні переслухання в цій справі й на них були присутніми Джан Селеман, Орест Дубно і Михайло Мовчан. Місяць після цих переслухань обидві стейтові палати одобрили цей законопроєкт і губернатор Вілліям О'Нілл своїм підписом затвердив це, як закон.

Цей 1988 рік є першим роком, в якому зобов'язує цей закон і вже в першому тижні грудня 1987 року передано до друку цю проклямацію-закон, які вже розіслано стейтовим департаментом освіти в такий спосіб: по одній копії розіслано до кожного міського уряду в стейті Коннектикат, до кожної школи у всіх містах стейту, до кожного публічного і приватного закладу вищої освіти в стейті та до кожної публічної бібліотеки Коннектикат.

1988 — рік української...

(Закінчення зі стор. 2)

ського, активність якого була позначена ще в часі існування Української Республіки, особливо в 1919-1920 роках з ідеєю утворення автокефалії для Української Православної Церкви.

5-го червня — визначення дати для українсько-шведських роковин (1708), коли прийшло до заключення військового союзу гетьмана І. Мазепи з королем Карлом XII. У Стокгольмі повинна відбутися особлива наукова конференція, де дослідник мазепинської доби проф. Т. Мацьків повинен би бути головним доповідачем.

1-го серпня — день української літератури та для нашого Жіночого Руху, в 75-ліття смерти (1913 р.) найбільшої поетеси Лесі Українки.

13-го грудня — у 25-ліття смерти (1963 р.) поета-патріота Василя Симоненка. Дуже побажано з особливою гідністю спом'янути читанням „золотих" слів та думок цього модерного в нашій літературі велетня-надхненика відродження національної гідности зі зовом до волі та буття в колі поетів-революціонерів Польщі, Мадярщини, Чехо-словаччини. Тут потрібно додати ще 50-ліття (8-го січня 1968 р.) Василя Стуса, одного із найвизначніших поетів-борців за право нашої нації бути собою на рівні державницько-думаючих народів Европи. Накінець можна піддати думку в день *14-го серпня* — в роковини 1000-ліття Християнства України. В цей день побажано відзначити особливими науковими доповідями й політичну цінність цеї Великої Доби, раз акт хрищення мав тісне пов'язання із державними користями Русі-імперії, яка із включеннями в християнський світ могла стати рівнорядною у взаєминах з Візантією та низкою відомих християнських держав Західньої Европи, із якими прийшло до династичних пов'язань синів та дочок київських володарів. Власне в такому аспекті розуміють дати 988 російські науковці та з'єднують їх Росію із фундаментальним значенням „історичної Великої Русі" (Росії), якій „належить" 1500-літній Київ та Київська Русь, та вся її культура". Нашим завданням власне вміло спростувати оцю російську інтерпретацію науковими еляборатами й оборонити нашу Русь-Україну перед безпідставними претенсіями російських науковців та політиків.

Символи...

(Закінчення зі стор. 2)

які вже не є емоційно пов'язані власними переживаннями і споминами про визвольну боротьбу України, маємо можливість у відстані часу та історії, витягати відповідні висновки і на майбутнє. Ми маємо обов'язок продовжати традицію цих наших славних дат — символів. Але не академіями, один раз в році, і не символічним вивішенням національних прапорів, а конкретними ділами.

Може б, отже, це свято не було лише датою — символом, а стало днем іспиту національної совісти кожного із нас? Щоб кожний із нас не лише зовнішньою маніфестацією, а тільки для себе у серці відповів на питання: „Що робимо ми всі, щоб не повторилися помилки минулого?

Деякі з них стали за цих 70 років вже неактуальні. Як дивно, що розв'язку одної з наших найрізкіших болячок завдячуємо не своїм зусиллям, а нашому найбільшому ворогові. Бо у теперішньому русифікаційному тиску, у стремлінні перетворення українців в малоросійське плем'я, затерся в Україні давній поділ на галичан, наддніпрянців, волиняків чи закарпатців. Брак фахівців та технічного державного апарату також меншає знову таки в першу чергу в Україні, хоча не у пригожій для нас формі совєтського режиму. Але і українці у вільному світі можуть поповнити ряди професійних сил, брак яких так відчували наші провідники в 1918-19 роках.

Однак, одне питання у нашому січневому іспиті совісти не дає нам спокою: „Чи витворюється конечна для нації духова і політична провідна верства тут і там? Чи зуміли ми виростити її тут на свободі і в матеріяльному добробуті та чи може вона бути там — під тиском переслідування, концентраційних таборів, в'язниць, „психушок"?

Можливо, що тепер ніде немає підсоння для росту провідників. Але можливо також, що над браком їх працюють ті, які знають, що це передумова знищення українського народу, і може вони зуміли в останніх десятиріччях, кинувши між нас кістку незгоди, не допустити до провідницької сили. А цей брак провідників стоїть перед нами сьогодні, як грізне мементо на майбутнє.

Але казав колись Євген Маланюк, що „коли нація не має провідників — тоді провідниками стають поети". Так провідники-поети є, але вони зродились там в Україні, а не тут на волі. Всі з глибокою любов'ю до України, з вірою в краще, не зважаючи на жахливу дійсність, з непоправним оптимізмом, що каже, „проти надії таки сподіватись". Це і Симоненко, і Стус, і Руденко, і Сеник, і Марченко, і Чорновіл і ті, імена яких для нас досі невідомі. Як добре, що ми можемо їх читати та з їхніх часто самвидавних творів черпати досхочу віру у незнищимість українського народу. Яка іронія: не ми їм, а вони нам, свобідним, розманіженим, захитаним у наших цілях і почуваннях до України, защеплюють нові, цілющі соки любови і віри, які нам так потрібні для дальшого існування, як вільна українська спільнота.

І саме тому, коли цього року ми повинні особливо відзначити річницю 70-річчя проголошення вільної української держави, залишім пусті фрази та патріотичні кличі, а шукаймо за відповіддю на питання: „А що ми робимо, щоби бути гідним тих, що колись будували для нас українську державу, чи тих, що сьогодні так важко платять за любов до України?"

ЗАХІДНІ ДИПЛОМАТИ І кореспонденти інформують з Пакістану й Індії, що високі урядовці і їхні родини комуністичного режиму Афганістану під керівництвом тамошнього президента Наджібулли приготовляються до евакуації після виведення совєтських військових частин з Афганістану. Совєтські окупаційні власті вже почали видавати для кабульських функціонарів червоного кольору перепустки на совєтські бази, друковані російською і одною з найбільш поширених афганських мов із вказівками, що у випадку сигналу втікач може принести зі собою. Поінформовані особи кажуть, що 60 афганських родин, високих урядовців режиму вже покинули територію Афганістану і перебувають тепер на совєтській території. „Ми завжди думали, що слідом за росіянами виїде певна частина афганців до СССР, особливо ті, які з території Совєтського Союзу далі займатимуться підривними акціями, а у випадку потреби увійдуть до складу коаліційного уряду", — заявили деякі дипломати в Ісламабаді. Також Індія погодилась прийняти до себе півтори тисячі афганських комуністів.

Ділимося болючою вісткою з Рідними, Приятелями і Знайомими, що дня 8-го січня 1988 р. В Гартфорд, Конн відійшла у Вічність на 82-му році життя

бл. п.

Елисавета Муліцка
(з Яхимків)

роджена в Добромилі, Зах. Україна

Залишились горем прибиті:
муж — МИКОЛА
донька — МЕЛЯНІЯ КУЗЬМА з мужем РОМАНОМ
п'ять внуків і п'ять правнуків
два брати і дві сестри з родинами в Европі
Про молитви за душу Покійної просить

РОДИНА

ОМУС

Об'єднання Мистців Української Сцени

ділиться болючою вісткою зі своїм Членством і Українською Громадою, що в середу, 13-го січня 1988 р. після довгої і тяжкої недуги, на 71-му році свого життя, з волі Всевишнього відійшов у Вічність Член нашої Театральної Родини

бл. п.

Богдан Хабурський

АКТОР УКРАЇНСЬКИХ ТЕАТРІВ

ВШ. Дружині й Родині складаємо цією дорогою вислови глибокого співчуття.

Управа ОМУС

У глибокому смутку ділимося з Рідними, Друзями та Знайомими вісткою, що дня 13-го січня 1988 р. відійшов у Вічність на 75-му році життя

бл. п.

МИКОЛА СТАНЬКО

скульптор, котрий закінчив академію мистецтва у Львові, нар. в Яворові, Зах. Україна.

ПАРАСТАС відбудеться в п'ятницю, 22-го січня 1988 р. о год. 4:30 по пол. в похоронному заведенні М. Насевича при Franklin і Brown Sts, Philadelphia, Pa.

Покійний буде похований в суботу, 23-го січня 1988 р. на цвинтарі пам'ятнику у Вашінґтоні, Д. К.

В смутку залишені:
сестри —
СТЕФАНІЯ з мужем
ІРЕНА
брат — БОГДАН
сестрінка — ЛІДІЯ з мужем
кузинки — МИХАЙЛИНА і КЛИМЕНТИНА

З глибоким смутком повідомляємо всіх колишніх студентів Академічної Гімназії у Львові про несподівану смерть нашого дорогого друга і його дружини

бл. п.

Александра Матли
і
Ірени Матли
з дому Ріппель

які трагічно відійшли від нас у вічність 24-го грудня 1987 року в Торонто, Канада. Їхні похорони відбулися 29-го грудня 1987 року на місцевий цвинтар.

Їхнім дітям Ігореві, Богданні і Христині з їхніми Родинами, як також сестрі Оленці, замужній Казанівській і братові Зенкові та всій ближчій і дальшій Родині наші глибокі вислови щиросердечного співчуття.

Замість квітів на їхні свіжі могили складаємо нашу пожертву в сумі ДВІСТІ ДОЛЯРІВ на Конґресову комісію дослідів Великого голоду в Україні і на Гарвардський Проєкт:

ЕВГЕН БУЧМА
ПЕТРО ДАРМОГРАЙ
ДАМЯН КОРДУБА
ОЛЕГ МИКИТЕЙ
ІГОР РУДЕНСЬКИЙ
РОМАН СУХИЙ



ЗАПОЧАТКУВАННЯ ЮВІЛЕЙНИХ СВЯТКУВАНЬ 1000-ЛІТТЯ ХРИЩЕННЯ УКРАЇНИ В БЕЛЬГІЇ

У бельгійській національній базиліці в Брюсселі відбулася в неділю 8-го листопада 1987 року урочиста архиєрейська Служба Божа, що її відправив митрополит Максим Германюк з Канади в сослуженні трьох наших єпископів і бельгійського примаса, кардинала Ґодфріда Даннєльса. Цим Богослуженням започатковано загальні українські святкування 1000-ліття Хрищення України в цій країні.

Крім Владики Максима Германюка і бельгійського примаса Даннєльса при престолі співслужили Владики Платон з Німеччини, Михаїл з Парижу і Славомир з Югославії, а з духовенства отці митрат Іван Кіт, генер. вікарій Михайло Василик, ігумен Антін Рижак, д-р Богдан Курилас, Фелікс Біленький, Боніфатій Ґовартс, Ван Ґоль, Пилип Мельхіор, Петро Ал, Петро Іван, Ярослав Салевич, Яків Новак. Співслужили рівно ж священики інших національностей: настоятель монастиря в Шевтоні М. Ван Парейс, Ґерман — румун і Антон Ільч — словінець. Взяли участь у відправах апостольський нунцій Анджельо Педроні зі своїм секретарем, кол. нунцій у Вашінґтоні єпископ Жан Жадот, єпископ Ґенту Ван Петеґем, генер. вікарій бельгійського єпископату для не-бельгійців монс. Р. Ван Сховбрук, єпископ-помічник з Брюсселю монс. Л. Де Говр, монс. Ван Берден, ректор базиліки монс. Франс Діркен, провінціял оо. Редемптористів — о. П. де Смейтер, парох базиліки о. Стевіні, ректор польської місії в Бельгії о. Т. Франкуф, о. Казанєцкі, поляк, дияконували: о. диякон Роман Ковальчук і о. Барнас Шевтоню. Українську Автокефальну Православну Церкву репрезентували отці: протопр. Палладій Дубицький з Мюнхену, протоєрей Борис Хайневський з Франції і Іван Дерев'янка з Бельгії. Обрядовим церемоніялом вміло провадив о. Петро Костюк з Льєжу.

Головна частина базиліки була виповнена вщерть Божим людом, в тому половина бальгійців і інших національностей. Всього нараховувалось понад 1600 осіб. За престолом звисали український і папський прапори, а перед престолом видніли побіч ікон Матері Божої і Ісуса Христа ікони княгині Ольги і Володимира Великого, прикрашені українськими рушниками та китицями квітів. З правого боку від престолу примістився „Хор Тисячоліття" під керівництвом інж. Кирила Гайдамахи в числі 60 осіб.

Вся відправа носила особливо урочистий характер і робила помітне враження на своїх і чужих, між якими не бракувало особистостей з бельгійського політичного світу, з установ Европейської спільноти і приятелів з сусідніх до України народів. Франкомовна бельгійська телевізійна станція прислала свою групу техніків і кореспондентів, які зняли кадри з Богослуження і перевели інтерв'ю про наші святкування. Ціле Богослуження було зняте на відео і звукозапис технічною службою базиліки, а крім того бельгійською католицькою телевізійною службою.

Під кінець Богослуження з проповіддю французькою, флямандською і англійською мовами виступив кардинал Даннєльс. Він відмітив важливість цих святкувань з погляду вселенської Церкви, а при тому згадав про Слугу Божого митрополита Андрія Шептицького, який був близьким приятелем великого бельгійського кардинала Мерсіє і в 1925 році був організатором першої екуменічної конференції в Брюсселі та домовився про співпрацю з монашими чинами оо. Бенедиктинів і Редемптористів. Митрополит Максим Германюк, на закінчення Богослуження, склав слово подяки кардиналові, нунціям і всім співслужителям та підніс „многоліття" на їхню інтенцію, а також на інтенцію Української Церкви і її ієрархії.

Могутнім акордом прозвучав на кінець гимн-молитва „Боже Великий, Єдиний, нам Україну храни", що його підхопили вірні, засилаючи молитву благання до Всевишнього, щоб благословив Україну промінням волі і світла в цю велику Річницю Тисячоліття.

Після Богослуження в нижніх приміщеннях базиліки відбулося коротке прийняття для запрошених визначніших духовних і світських гостей, в якому взяло участь понад 100 осіб. Відтак оо. Редемптористи запросили ієрархів і духовенство та деяких світських гостей до себе на обід, а всі інші учасники святкувань, що прибули організовано з наших поселень у Бельгії, Франції, Німеччині і Англії мали спільний обід у репрезентативній залі „Мадeлен", поблизу Конґресової Палати, де згодом відбулася святкова академія з концертом.

Перед входом до залі видніли два великі стояки, на яких були зображені мученики за віру обидвох наших Церков — православної і католицької. Сцена була прикрашена полотном, на якому видніла постать св. Володимира Великого з хрищеним людом, що його розмалював маляр Ренко Ґавра на підставі афіші Зої Лісовської. По обидвох боках сцени кошики квітів підсилювали святковий настрій.

Більшість учасників Богослуження, в тому й достойників, прибули на святкову академію, яку „Хор Тисячоліття" започаткував молитвою „Отче наш" А. Гнатишина, а голова Ювілейного комітету о. митр. Іван Кіт відкрив академію, вітаючи присутніх. Хор під керівництвом інж. К. Гайдамахи відспівав пісню „Пречистая Діво Мати". Коротку доповідь про Хрищення України виголосив Владика Михаїл Гринчишин, після чого хор відспівав „Ми Херувимів" Д. Бортнянського. З доповіддю французькою мовою виступив Владика Германюк, вказавши на християнство в Україні, як джерело культури, що разом з українською мовою є невід'ємними складниками української духовности, збереження якої є найбільшою проблемою нашого народу. Після пісні „Хору Тисячоліття" — „Як славний наш Господь" Д. Бортняського, промовив голляндською мовою о. Петро Ал на тему „Християнство України — сьогодні і завтра".

Концертову частину програми продовжував бельгійсько-український хор ім. Тараса Шевченка з Намюр під проводом М. Вандам-Овітої, виконавши три довші церковні твори: „Господь воцарився" М. Березовського, „Приклони, Господи" А. Веделя і „Тебе Бога хвалим" Д. Бортнянського. Заповідачі хору, який виступав в козацьких строях, давали пояснення трьома мовами до кожної пісні, а один з них, бельгієць, висловив коротку промову-привіт в честь Тисячоліття українською мовою. Сумівка Ірина Халупа з Мюнхену з великим чуттям передала пролог з поеми Тараса Шевченка „Неофіти", що зробила на присутніх помітне враження. Приємно вражали також своїм виступом діти „Рідних Шкіл" і садочків, учасники сумівських таборів, які під керівництвом Христі Когут-Ґаври проспівали дві релігійні пісні: „Витай між нами" і „О, Мати Божа". Несподіванкою для всіх був виступ бельгійського флямандського хору „Скола Канторум Кантате Доміно" з Альосту, що складається зі школярів середньої школи і нагадує собою „Віденських хлопців". Той хор в числі понад 40 хлопців під керівництвом о. М. Гейса відспівав три пісні: „Ророрандо Челі" І. Воднанського, „Кантікорум Юбільо" Г. Генделя і „Кантата Доміно" Пітоні. Відтак квінтет „Волошки" з Лювену під керівництвом Х. Когут-Ґаври виконав дві пісні: „Достойно" і „Через поле широкеє". З черги збірний ансамбль бандуристів з Бельгії і Франції під керівництвом Павла Когута виконав на бандурах і відспівав „Під Твою милість", „Дивная новина" і „Отче наш". Останнім хором концертової програми був хор Моніки Нев „Натівітас", знаний зі своїх виступів на кожнорічних різдвяних програмах у Брюсселі. Цей хор відспівав „О Маґнум містеріюм" (Вітторія), „Ексультате Део" (Д. Скарлатті), „Ґльорія" (Дюфаї). Концертовою програмою керувала й заповідала трьома мовами Маруся Когут-Сеник.

Зі словом закриття свята виступав о. протопресвітер Палладій Дубицький (УАПЦ) з Мюнхену, підносячи многоліття Ієрархії УАПЦ, що присутні постанням з місць відспівали. Промовець торкнувся актуального питання співслуження в Св. Літургіях священнослужителів обидвох Церков, питання, яке вимагає канонічної розв'язки з обидвох сторін, зокрема тепер, у часі ювілейних святкувань.

Могутньою хвилею на закінчення концерту прокотився гимн-молитва „Боже Великий, Єдиний", відспіваний збірним хором, що складався з усіх чотирьох хорів і ансамблю юних бандуристів, всього понад 160 осіб. Цей гимн-молитву підхопили учасники святкувань і вся велика заля Конґресової Палати перемінилася в могутню симфонію „живих, мертвих і ненароджених", минулих, сучасних і прийдешніх віків. З сильним почуттям гордости за спадкоємство слави княжого города Києва з його „Нерушимою стіною" святої Софії і з вірою в перемогу великого Тисячоліття роз'їздилися учасники цього небуденного свята.

Кілька слів про Ювілейний комітет 1000-ліття Хрищення України на Бенелюкс під керівництвом о. митрата Івана Кота. Комітет складається з президії, до якої входить заступник голови о. Петро Костюк, секретар — мґр Омелян Коваль, скарбник — мґр Микола Когут. Крім президії до комітету входять представники громадських організацій в особах: Софія Сидор — голова ОУБ, яка очолює мистецько-імпрезову комісію, інж. Іван Левицький — голова КУ СУМ, що очолив інформативно-пресову комісію і Микола Волянський — скарбник УДК, що очолює технічно-господарську комісію. Існує також комісія зв'язку, яку очолює вікарій бельгійського єпископату монс. Ван Сховбрук. Члени комітету: проф. М. Антонович і проф. О. Кушпета (Голляндія), а далі оо. Петро Ал, Фелікс Біленький, Б. Ґовартс і П. Мельхіор. Членами комітету є також голови місцевих ювілейних комітетів.

В підготовці ювілейних святкувань зв'язкова комісія відбувала свої окремі засідання для постійного контакту з бельгійським єпископатом. З рамени цього єпископату появилося окреме звернення до бельгійських парохій, в якому повідомлено про українські святкування Тисячоліття і запрошення на свято 8-го листопада 1987 року до національної базиліки. Появилися також нотатки в бельгійській католицькій пресі про це звернення.

Мистецько-імпрезова комісія підготовила програму святкувань і доручила Іванні Коваль і Ґерді Абрам зайнятися виставкою. Таку частинну виставку було приміщено при вході на святочну академію, яка показувала частину мартирології Української Автокефальної Православної і Української Католицької Церков. За декорацію сцени відповідали інж. В. Качмарський і Ренко Ґавра.

Інформаційно-пресова комісія проявила доволі активну діяльність ще завчасу перед святкуванням, інформуючи про це бельгійську пресу й телевізію. Міра й Ігор Хохоляки нав'язали контакт з бельгійською телевізією, яка прибула до базиліки і тричі передавала кадри з Божественної Літургії та інтерв'ю з Зеноном Ковалем. Таким чином, мільйони бельгійців і французів були поінформовані про наше 1000-ліття, слухаючи актуальних новин під час денника. Кілька днів пізніше на католицькій програмі о. Мавет передав коротке інтерв'ю з мґром М. Когутом. У висліді окремих інтерв'ю членів комісії і секретаріяту Ювілейного комітету, бельгійська преса помістила низку статтей та інформацій.

Великою несподіванкою для Ювілейного комітету і для учасників святкувань була поява книжки французькою мовою п. з. „1000-ліття Хрищення Київської Руси", що її написала і видала Софія Конвент. Книжка, що має понад 200 сторінок люксусового паперу і прикрашена 60 кольоровими знімками ікон і церков та святих нашої Церкви, з картою поширення християнства з Києва на північ і схід, містить фрагменти нашої церковної історії, відмежовуючи її від наших північних сусідів. Передмову до книжки написав колишній ректор Лювенського університету монс. Едвард Массо. Поява цієї цінної книжки є великим здобутком для нашого Тисячоліття, бо авторка поробила заходи для випуску її також англійською, флямандською, німецькою та португальською мовами і то власними фінансовими засобами.

Не зважаючи на великі труднощі в організації святкувань, вони випали надзвичайно успішно, про що засвідчують численні голоси, зокрема чужих учасників. Багато з них висловлюються про Св. Літургію і про наші співи та „Хор Тисячоліття" в суперлятивах. Важливою рисою святкувань було те, що в них брали участь не тільки українці з Бельгії і сусідніх країн, але також те, що половина учасників, як вищого духовенства і світських, були бельгійці і делеґації інших національностей. Нашого Тисячоліття нікому не відібрати!

Н. Н.

Св. п. П. Каліберда



Св. п. П. Каліберда

В суботу, 28-го листопада 1987 року, в Рочестері, Н. Й., помер Павло Каліберда — патріот і трудівник української багатостраждальної землі.

Народився покійний 1910 року на благословенній Дніпропетровщині, на березі „його" Дніпра, як не раз любив говорити св. п. Павло. Доля судила йому тяжку працю й нелюдські поневіряння на окупованій „старшим братом" рідній землі і тільки воєнний конфлікт 1941-1945 років дав можливість йому вирватися у вільний світ і трохи пожити по-людськи.

Вихований св. п. покійний був у релігійній родині й на все своє життя зберіг вірність Українській Автокефальній Православній церкві. На протязі довгих тридцяти років Павло Каліберда був регентом церкви св. Миколая УАПЦ в Рочестері, Н. Й. Жертвенність св. п. покійного була відомою — від пожертв на потреби церкви до пожертв на ріжні громадські цілі — він зарекомендував себе не абияким жертводавцем. Одною з останніх пожертв Павла Каліберди був дар в сумі 300 долярів на фонд оборони І. Дем'янюка. Дбаючи про своїх двох онуків, добросердний дід Павло записав їх до Українського Народного Союзу.

Павло Каліберда був членом Товариства Прихильників УНР й до кінця своїх днів мріяв повернутись на берег „його" Дніпра, де він залишив свою молодість.

Залишив покійний Павло в смутку дружину Ганну, дочку Валентину, двох онуків та велику українську громаду, яка з сумом спровадила його на вічний спочинок у гостинній американській землі. Царство йому небесне, а наша шана вдячности за його добросердечність.

У неділю, 10-го січня, в 40-ий день смерти бл. п. Павла Каліберди у УАП-Церкві св. Покрови в Рочестері була відправлена Панахида за спокій душі покійного.

Павло Прокопенко

Українські...

(Закінчення зі стор. 1)

американських університетів, а саме: Вілліям Дербішаєр (Ратґерс університет), Ю. Грабович (Гарвард), Людмила Ґоруп (Беркслі університет), Вілліям Гаркінс і Роберт Магваєр, оба з Колюмбійського університету. На цій панелевій дискусії було недвозначно стверджено, що російська література і мова занадто домінують цілу ділянку і що конечним є поробити заходи щоб в ЗСА стали більш популярними інші слов'янські літератури. В рамках цієї дискусії дуже влучні завваги про стан україністики і славістики зробили професори Грабович, Ярослав Розумний, який приїхав на конференцію враз із своєю дружиною з Вінніпеґу, і д-р Б. Глинський. Можна надіятися, що асоціяція славістів подбає про те, щоб на наступній річній конференції, яка відбудеться у грудні 1988 у Вашінґтоні, буде призначено відповідне місце неросійським літературам у різних сесіях.

„Однині..."

(Закінчення зі стор. 2)

роцтво Т. Шевченка: 30-го червня 1941 року у Львові проголошено відновлення вічно живучої ідеї „Від нині Україна стає вільною, суверенною Державою Українського народу". Ще раз нарід України задокументував перед світом, свою волю жити в своїй національній, суверенній державі. Історична ситуація не була приятлива бажанням українського народу. Українська армія чисельно зменшувалася. Це змусило її відступити, але не капітулювати. Прийнявши іншу стратегію змагання за суверенну державу продовжуються, але в іншій формі.

Сьогодні наш нарід знайшовся знову під диктатом чужої для України ідеології. Український національний синьо-жовтий прапор не повіває в Києві, столиці України. За це з великою вдячністю американському народові і його конституції наш національний прапор побіч зоряного американського прапора повівають побіч себе 22-го січня кожного року на урядових будівлях цієї великої держави. Це кріпить нашу віру і надію в перемогу нашого народу в здійснення великої ідеї пророка: „Встане Україна, І розвіє тьму неволі, Світ правди засвітить, І помоляться на волі, Невольничі діти".

